

From: Kirjaamo KP Liitto <kirjaamo@keski-pohjanmaa.fi>
Sent: 7. toukokuuta 2020 15:19
To: Kirjaamo LVM; Kuukasjärvi Kaisa (LVM)
Subject: Kommentit valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman toimenpideohjelman strategisista linjauksista
Attachments: Liikenne 12 strategiset linjaukset kommentit (ID 10107).pdf

Ohessa Keski-Pohjanmaan liiton kommentit.

Keski-Pohjanmaan liiton kirjaamo
+ 358 40 160 5700
kirjaamo@keski-pohjanmaa.fi
www.keski-pohjanmaa.fi

Liikenne- ja viestintäministeriö
Kaisa Kuukasjärvi

kirjaamo@lvm.fi

Viite: sähköposti 21.4.2020

KOMMENTIT VALTAKUNNALLISEN LIIKENNEJÄRJESTELMÄSUUNNITELMAN TOIMENPIDEOHJELMAN STRATEGISISTA LINJAUKSISTA

Yleiset kommentit

- Toimintaympäristö: Pohjois-Suomessa on pitkät etäisyydet, paljon raaka-aineita sekä vahva suur- ja vientiteollisuus. Alueen erityispiirre ovat lukuisat tällä hetkellä ympäristöluvitettavana olevat teolliset suurhankkeet. Kansainvälisissä yhteyksissä vahvuuksia ovat Euroopan laajuinen TEN-T-ydinverkkokäytävä Suomen ja Ruotsin rannikon välillä sekä Barentsin alueen yhteistyö.
- Tilastot ja strateginen tila tavallaan still-kuva, ei huomioi mm. suurinvestointeja.
- EU-liittymisen yhteydessä rakennettu koko maakunnan kattava laajakaistaverkko, Kaustisen ja Kokkolan osuuskunnat, ei näy LVM:n investointilistoissa.
- Kansainväliset näkökulmat paremmin esillä Pohjois-Suomen liikenne- ja logistiikkastrategiassa
- Rannikolla ei ole rautatietä, joten Kasitie on ainoa väylä ja erityisen tärkeä viennille
- Rautatien palvelutaso koronan takia tärkeä, kun lentoliikenne on hetkellisesti loppunut. Lentoliikenteen merkitys on kriittisen tärkeä vientiteollisuudelle.
- Strategiset linjaukset ovat osin ristiriitaisia suunnitelman tavoitteiden kanssa ja keskenään
- Keski-Pohjanmaalle tärkeitä strategisia tavoitteita ovat:
 - o Viennistä elävien elinkeinojen tukeminen on tärkeää, samoin kuin ennakoiva varautuminen teollisiin suurhankkeisiin
 - o Viennin katkeamattomalle välityskyvylle ovat tärkeitä toimivan lentoasemaverkoston ja Kokkolan sataman kilpailukyky.
 - o TEN-T näkökulmasta keskeistä on tarkastella ydinverkkokäytävää kokonaisuutena, jotta voidaan varautua kansallisesti EU:n Verkkojen Eurooppa väline CEF-rahoitushakuihin, ja siten varmistaa tehokas rahoituksen saanto (ei esim. pelkästään Helsinki-Tampere -väli).
 - o Pääväyläasetuksella määritelty kansallinen pääväyläverkko on koettu Pohjois-Suomessa liian Helsinki keskeiseksi.
 - o Alemman tieverkon strateginen tila on alkutuotannon (esim. maatalouden sekä elintarvike- ja metsäteollisuuden kuljetukset, kaivosteollisuus ja maaseutuasumisen) kannalta tärkeä tavoite, jonka vuoksi olisi perusteltua muodostaa kokonaiskuva huomioiden korjausvelka ja elinkeinojen tarpeet.
 - o Tärkeä valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman toimivuuden kannalta olisi kuvata maakunnallisen ja seudullisen liikennejärjestelmätyön yhteensovittaminen tarkemmin.
 - o Vastaavasti pitäisi kuvata tarkemmin maankäytön suunnittelun ja liikennejärjestelmän / liikenneinfran yhteiskehittäminen. Strategisissa tavoitteissa painottuu myönteisesti ns. neliporrasperiaate, mutta maankäyttö

ja sen myötä liikennesuoritteeseen vaikuttaminen, ei ole riittävän selkeä osa kokonaisuutta.

Saavutettavuus sekä matkojen ja kuljetusten palvelutaso

- Keski-Pohjanmaan tärkeimpien elinkeinojen kannalta alueen kansainvälinen saavutettavuus on keskeinen kilpailukykytekijä. Linjaus kansainvälisen saavutettavuuden parantamisesta kustannustehokkaasti erityisesti elinkeinoelämän tarpeista on kannatettava linjaus.
- Kansainvälisen saavutettavuuden kannalta merenkulun toimintaedellytyksiä ja ulkomaankaupan kannalta Kokkolan sataman saavutettavuutta on tärkeää kehittää, ei pelkästään säilyttää toimintaedellytykset. Ulkomaankaupan tavarakuljetusten suorittaminen mahdollisimman vähillä maantiekilometreillä on myös liikenteen päästökehityksen kannalta merkittävä keino. Tavaraliikennettä tulisi tarkastella matkaketjuna, jossa kulkutapajakauma on olennainen tekijä kuljetusten päästöjen muodostumisen kannalta.
- TEN-T ydinverkkokäytävät ja niiden palvelutasotavoitteet on tunnistettu osana työssäkäynnin ja kestävien liikkumismuotojen edistämistä. TEN-T verkon keskeisenä pyrkimyksenä on rakentaa liikenneverkko, joka helpottaa tavaroiden ja ihmisten liikkumista EU-maiden välillä, minkä vuoksi strategissa linjauksissa asiaa olisi syytä käsitellä laajemmin ja konkreettisemmin. Miten elinkeinoelämän kuljetusten ja huoltovarmuuden toimivuutta kehitetään konkreettisesti?
- Strategisten linjausten yhteydessä esitelty liikenneverkon strateginen tila - tiivistelmäraportti antaa hyvän poikkileikkauksen keskeisimmän väyläverkon ja sen tärkeimpien solmupisteiden nykytilanteesta suhteessa liikennemäärien ennakoituun kehitykseen. Myös alempiasteisen tieverkon strategista tilaa olisi syytä tarkastella kokonaisuutena alkutuotannon ja asumisen kannalta peilaten erityisesti esitettyihin taloudellista kestävyyttä koskeviin strategisiin linjauksiin ja toisaalta tulevien suunnittelukausien rahoituskehityksiin. Strategisten linjausten tulisi perustua ajantasaisiin tietoihin huomioiden tiedossa olevat uudet investoinnit.
- Keski-Pohjanmaalla ja muualla Pohjois-Suomessa on useita merkittävästi liikennemääriä kasvattavia suurinvestointeja vireillä. Liikenneverkon strateginen tila -raportti ei tunnista näitä tarpeita. Pohjois-Suomen liikenne- ja logistiikkastrategiassa on linjattu elinkeinoelämän kustannustehokkaan toiminnan ja kehittämisen tukemiseksi, että suurinvestointien tarpeet otetaan huomioon liikennejärjestelmäsuunnitelmassa.

Taloudellinen kestävyys

- Taloudellisen kestävyuden kokonaisuuden strategiset linjaukset ovat pääsääntöisesti oikean suuntaisia ja tukevat tavoitetta liikennejärjestelmän yhteiskuntataloudellisen tehokkuuden parantamisesta. Osin taloudellisen kestävyuden linjaukset ovat selkeästi ristiriitaisia muiden tavoitteiden alle kirjattujen linjausten kanssa. Esimerkiksi korjausvelkaa linjataan lyhennettäväksi kustannustehokkaasti kysynnän mukaan, mutta toisaalla linjataan, että tieverkon laajuus turvataan nykyisellään ja kaikkien käyttäjien tyytyväisyys paranee.

- Linjaukset tehokkaimpien ja vaikuttavampien toimenpiteiden priorisoinnista sekä uusien liikenneinvestointien keskittämisestä kestävästä liikennettä edistäviin ja liikennetaloudellisesti kannattaviin ovat lähtökohtaisesti hyviä, mutta menettelytapa on harvaan asuttujen ja kestäväksi luettavien liikkumismuotojen saavuttamattomissa olevien alueiden kannalta haasteellinen.

Ekologinen kestävyys

Kestävyttä koskeva tavoite on kirjattu seuraavasti: Ihmisten mahdollisuudet valita kestävämpiä liikkumismuotoja paranevat - erityisesti kaupunkiseudulla. Strategisiin linjauksiin on kirjattu tahtotila edistää kestäviä liikkumismuotoja monipuolisella keinovalikoimalla erityisesti kaupunkiseuduilla. Tavoitteen henkeä on jatkettu laajentamaan kehittäminen myös kaupunkiseutujen ulkopuolelle. Tarkoituksenmukaisempaa olisi linjata kestävästä liikkumisesta edistämisen välineiksi tarkoituksenmukaiset ja kustannustehokkaat keinot huomioiden alueelliset erityispiirteet. Samankaltaista logiikkaa on käytetty myös saavutettavuusosion alle kirjatuissa liikenteen palveluja koskevissa strategisissa linjauksissa.

Kestävästä liikkumisesta strategisissa linjauksissa on jätetty täysin huomioiden liikennejärjestelmäsuunnittelun kokonaisuuteen kytkeytyvät maankäyttö ja palvelurakenne, muu liikkumistarpeeseen vaikuttaminen sekä ajoneuvojen käyttövoima-asiat. Valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman poikkileikkaavaksi tavoitteeksi on asetettu ilmastonmuutoksen hillitseminen. Kokonaisuus jää kuitenkin pintapuoliseksi, jos suunnitelmalla ei pyritä vaikuttamaan edellä mainittuihin liikennettä muodostaviin tekijöihin tai liikennevälineiden energiatehokkuuteen.

Lisätietoja yhteyspäällikkö Teppo Rekilä teppo.rekila@keski-pohjanmaa.fi.

Keski-Pohjanmaan liitto

Jyrki Kaiponen
vt. maakuntajohtaja

Teppo Rekilä
yhteyshenkilö